

Vinduer, Døre og Lister.

Godt og billigt Arbejde.
Hugo Øster's Maskinsnedkeri,
Tlf. 216. Thorshavn. Tlf. 216.

av denne gjeld går der årlig med ca. 500 millioner kroner. Det er mange penger, så mange at vi vanskelig kan gjøre det oss klart. Regner vi en arbejders gennemsnitsinntægt her i landet til 2000 kroner, så må der 250.000 arbejdere til for å komme op i 500 millioner. Og der er bedrifter hvis renteudgifter er større enn den samlede udgift til arbejderens lønn.

Gjeldssummene svarer ikke lenger til virkeligheten. Verdien i det virkelige Liv er bragt ned. Derfor må også verdien på papiret skjæres ned. Ellers er alt snakk om sanering bedrag og intet annet.

Den voldsomme gjeldsbyrde kommer til å holde sig som et hovedproblem i årene fremover og det blir den organiserte arbejderklasse største opgave å redusere pengemaktens utslagning av folket.

Grønlandsfisk.

Jeg skrev for nogen Tid siden en Bladartikel om Grønlandsfisk og fremhævede deri, at Torsken ved Grønland er en særlig Race, forskellig fra den Slags Torsk, der fanges ved Færoerne.

Nogle Dage efter denne Artikels Fremkomst kom der i de færøske Blade en Meddelelse fra Professor Schmidt, der er Leder af den danske Regerings Fiskerundersøgelser ved Færoerne, Island og Grønland. Professoren skriver, at han bl. a. har undersøgt nogle mærkede Fisk, som i Sommer er fangede ved Grønland af den færøske Kutter »Knorrur«, og at han er kommen til det Resultat, at Grønlandstorsken ikke flytter sig. Den fødes paa de grønlandske Banker og bliver der, og den har i Tidens Løb udviklet sig til en særlig Race, der bl. a. vokser meget langsommere end den færøske Torsk.

Nu er Regeringens Godthaabs Ekspedition kommen hjem fra en videnskabelig Undersøgelse ved Grønland og bekræfter ligeledes, at min Paastand er rigtig. Grønland har sin egen Bestand af Torsk, og Ekspeditionen har endvidere konstateret, at det stadig er de samme Aargange af Torsk, der dominerer deroppe. Dette tyder paa, at Engelen i 2—3 eller flere Aar i Træk kan slaa fejl, hvilket er et Forhold, der maa tages Hensyn til, hvis man vil basere et Storfiskeri paa den grønlandske Torsk.

Ekspeditionens Biolog mener, at hvis der kan blive iværksat en årlig Undersøgelse af Torsk og Ungfisk, vil man altid være i Stand til at forudsige Mulighederne for Fiskeriet 4—5 Aar frem i Tiden. Disse positive Oplysninger bør kendes af alle Færinger, der har Interesse af Grønlandsfiskeriet.

I min forrige Artikel om Grønlandsfiskens tilraadede jeg endvidere, at man hurtigt muligt sørgede for at finde de bedste Markeder for denne særlige Grønlandsfisk.

Den færøske Grønlandsfisk er især hovedsagelig solgt til England som Saltfisk. Englænderne laver Klipfisk paa mange forskellige Maader og til mange forskellige Markeder. Efter hvad jeg har bragt i Erfaring, selges

Grønlandsfiskens hovedsagelig til Portugal. Klipfisk fra Monopolhandelen gaar ligeledes til Portugal.

Tilvirkningen af Grønlandsfisk paa Færoerne har ikke altid givet de bedste Resultater, det ved jeg bestemt, derfor er det sikkert i alle Parter velforstaaede Interesser, at der skaffes gode Markeder for den færøske Grønlandsfisk, baade som Saltfisk og som Klipfisk. Der er visse Markeder, hvor man foretrekker Grønlandsfisk for anden Fisk, og disse Markeder gælder det at oparbejde. Hvorfor skal Englænderne være alene om at udnytte disse Markeder. Arbejdslønnen ved Tilvirkningen bør blive paa Færoerne.

Jeg var ifjor med til at stifte en Forening, som vi kaldte »Det nye Grønland«. Ligeledes har jeg paa andre Maader, ved talrige Artikler i danske Blade, Forhandlinger med Grønlands Styrelse etc., arbejdet for, at Grønland hurtigst muligt bliver lukket op for Færingerne.

Grønland er Fremtidens land for Færingerne Udvidelsestrang, derom er der ingen Tvivl. Men for at Færingerne skal undgaa unødvendige Tab og Skuffelser i Begyndelsen, maa de kende Grønland og grønlandske Forhold. Der maa stadig samles paalidelige Oplysninger. Sandheden maa siges, hvadenten den er sur eller sød, og selv om den bliver misforstaaet, hvad den selvfølgelig ofte gør, især af folk, der først og fremmest tænker paa deres egen øjeblikkelige Fordel.

Jeg har aldrig hverken sagt eller tænkt, at Færingerne er uredelige og sælger Grønlandsfisk som Færofisk. Hverken paa Færoerne selv, hvor et saadant Bedrageri selvfølgelig er umuligt, ej heller til Ulandet. Men naar en Ladning Fisk fra Færoerne, som baade indeholder Færofisk og Grønlandsfisk, først kommer til Ulandet og er gaaet gennem mange Hænder, vil det let kunne ske, at den sidste Køber kalder det hele for Færofisk. Og dette er til Skade for alle Parter.

Derfor har jeg foreslaaet, at Færingerne selv, noget mere en hidtil, trak skarpere Linjer op mellem Færofisk og Grønlandsfisk. Det er ganske fejlagtigt at tro, at en Diskussion i de færøske Blade om Grønlandsfiskens Natur og Kvalitet, vil skade Salget i Ulandet.

De Færinger, der fisker den store, fede Bankfisk, har Krav paa den aller højeste Betaling for deres udmærkede Produkt, som er en særlig Kvalitet, som bliver meget højt betalt.

Færøsk Kutterfisk har sit bestemte Særpræg, som den fineste Klipfisk i Verden; dette gode Omdømme maa der værnes om.

Hjemmefiskeriet ved Færoerne, som ofte har dojet trænge Naar bør støttes ved Forsøg paa at sælge denne Fisk i fersk Tilstand.

Grønlandsfiskens er som sagt en særlig Kvalitet, som maa indarbejdes paa særlige Markeder, særlig i Portugal, hvor man sætter Pris paa Grønlandsfiskens gode Egenskaber.

Hver Kvalitet til sit særlige Marked.

Rene Linier, Sandhed og Oplysning, det er det jeg gør mig til Talsmand for, hvadenten det passer Per eller Poul, naar bare det gavner de færøske Fiskere.

Dithleif Thomsen.

Arbejderens Almanak

21. Aargang 1929 21. Aargang

Udgivet af det danske Socialdemokrati.
Redigeret af Ailung Andersen og Th. Stauning.

Denne populære Almanak bringer som tidligere Aar en Rikdom af udmærket Læsestof med fortræffeligt gengivne Illustrationer af fremragende Kunstnere. Den nye Aargang vil bl. a. indeholde følgende:

FØDELS DAGSVISITTEN PAA SYGEHUSET. Digt af Harald Bergstedt. Tegninger af Hans Bendix.

DEN LILLE TELLERVO. Fortælling af F. E. Sillanpää. Tegninger af Sikker Hansen.

KUN ET ØJBLIK. Fortælling af Carl Gandrup. Tegninger af Chr. Boge.

MYSTERIET PAA S S »DANNEBROG«. Fortælling af Robert Wiinblad. Tegninger af Gunnar Söderberg.

KOMFURETS OFFERILD. Betragtninger over Husmoderens Arbejde af Olga Stauning. Tegninger af Sikker Hansen.

DEN SOCIALDEMOKRATISKE PRESSE. Skildring af H. P. Sørensen. Med Illustrationer.

VOR MOR. Digt af Johan Skjoldborg. Musik af Louis Mølholm.

LIDT OM STJERNEHIMLEN. Af Thorvald Kehl.

NEDSKÆRINGEN. 8 Sider Aarsrevy i Sort og Farver af Hans Bendix, Anton Hansen og Aage Koch.

BØRNESIDE: HVAD SKAL VI BESTILLE? Forskellige morsomme Opgaver.

2 BILAGSBILLEDER. Portrætter af Redaktør Marinus Kristensen. Redaktør J. P. Sundbo.

KALENDEREN. Med Friser: Hans Bendix. Af Pressens Liv.

Pris 1 Kr. 25 Øre.

Føroya Løgting 1928.

Suðuroyar mjólkafelag og margarinuvirki.

Oliver Effersøe var framsøgu-maður við fyrstu viðgerð. Hann mælti tinginum at taka væl móti hesi sök, ið hann helt koma at hava stóran týðning fyri Suðuroynna, sum lá so frískorin, og hevði hann besta álit á teim monnum, ið her gingu á odda.

P. M. Dam: Eg havi staðið nær í foling við summar av teim monnum, ið hava tikið hesa týðningarmiklu sök uppá seg, og veit eg at siga, at teir hava verið ágrýtnir. Løgtingið er ikki tað fyrsta, teir hava roynt. Heitt hevur verið á bankar og aðrar »peningainstitútionir«. Men alt ultiðn úrslit. Nú er sakin komin á Føroya Løgting, ið vónandi fer at skilja skyldu sína at taka undir her. Ringt skil og deyðuvatn er í vinnulivi okkara á landi sum í so mongum føri. Kann tingið hjálpa til at fáa lív í gongd á, rokja tað og umboðar landið á ein tilfíkan hátt, at veljararnir, landsins íbúgvarar, kunnu av sonnum nevna Føroya Løgting við æru og virðing og geva tí álit sitt. Í ár eru ymis vinnulívi inni í Suðuroy, fremjast tey, héra tey lív og bata við sær.

Tað er sagt av tí æraða seinasta talara, at Suðuroyin liggur so langt frá hinum oyrunum og er tessvegna so illa stödd í øllum sum víkur at landbrúki. Hetta er so satt sum sagt. Men Suðuroyin er ein so stórur partur av Føroyum, at um væl verður skipað, er hon nóg stór at bera uppi eitt tilfíkt virki, sum her er talan um. Nú er tað soleiðis, at bøndur og landmenn í síni heild sleppa oftum og oftast ikki av við mjólk sína, kunna teir tí heldur ikki seta ta kraft inn á at rokja kúhaldi, so sum ynskandi var. Hava teir av somu grund heldur ikki ráð ella størvegis lyst til at ofra tíð og pening at kultivera jørðina. At

maður skal leggja alla orku og allan alv sín til eitt arbeiði, má jú vera treytað í, at arbeiðið er so tolliga »rentabult«. Eitt »meiarí« og margarinvirki vil gera, at Suðuroingar kunna sleppa av við mjólk sína, og at teir tí vilja leggja alla kraft sína í uppdyrkingararbeiði. Hann, ið hevur verið í Suðuroy tey síðstu árin, hevur biðið merki í eina gleðiliga veld í fólksins stöðu til uppdyrkingina: træðir leggjast, velta legst við veltu. Eg meini tað er øll góð grund at stýðja fólki á hesi leið. Her afturat kann nevast, at tað ger einki ultiðn gott, at »konkuransí« er í margarinuvirki, tað lækkar prísir hjá keyparnum og fremur »kvalitetina«. Eitt tilfíkt virki vil eisini fremja samferðsluna bygdanna millum við at postbátur kemur at sigla eftir búnaðarvørnum. Tvøroyri og Vág, tvær størstu bygdirnar í Føroyum, eru jú stórir forbrúkarar.

Menn hava tryggjað fyri ein »kapital« uppá 18000. Tingið kann, haldi eg, í góðum treysti annaðhvørt læna ella kautionera fyri eitt lán til hetta virki, og er tað eisini vón mín, at heiðræði tingmenn her afturat vilja greiða atkvøðu fyri einum stundningi eins og søkt er um.

Sakin var so beind í figgjarnevndina.

Við triðju viðgerð.

Effersøe: Mær ger tað ílt, at tingið ikki hevur verið sannað at stýðja hesa sak beinleiðis. Men eg vil vóna, at tað skal eydnast sákjarumum at fáa tær 18000 kr. innbetaltar, og vóni eg so, at staturin stýðjar við 12000 kr.

P. M. Dam: Eg havi skrivað undir nevndarálitid, ikki tí eg eri samdur í tí, men fyri at geva tí, ið kundi fáast fleirtal fyri, størri styrki yvir fyri minisierium við eini samlaðari nevndarstöðu. Eg talaði so væl eg dugdi í nevndini, fyri at fáa hana at seta uppskot til lán ella tryggjan fyri lán og at geva reinan stundning. Men tessverri

bætti einki. Eg vóni, at tað eydnast at fáa innbetalt tær 18000 kr. og at fáa statslánið.

Tingið hevur ikki her gjort skyldu sína.

Greit var so atkvøðu fyri hesum uppskoti:

1. Under Forudsætning af, at Andragerne som Indskudskapital indbetaler 18000 Kr., anbefaler Lagtinget, at der af Statskassen til Andelselskabet »Suðuroya mjólkafelag og margarinuvirki« ydes et Beløb paa 12000 Kr. som Tilskud eller Laan.
2. Andragerne bliver gjort bekendt med Lagtingets Betænkning og Indstilling til Regeringen om Statslaan og Tilskud til Selskabet.

Til felagsmenninar.

Roknskapurin fyri 1927 er nú sendur út til allar sóknarfólk felagsins, sum eftir lógini hava plikt at leggja hann fram á fundi fyri felagsmenninar og greiða teimum frá honum. Eisini liggur hann til sjáls hjá sóknarfólkmonnum, so at felagsmenn hann kunnu siggja hann tá teir vilja, men fylgis-skrivara.

Fiskaprisirnir.

Her í Føroyum hava bóðini uppá klipp- og saltfisk verið lækkandi hesa síðstu tíðina. Eina tíð sá tað út til at prísurin fór at náa upp til 49 oyru kg. f. o. b.; men hægsti prísur sum nú hevur kunnað fingist, er 27 pund Sterling fyri tonsið størur I & II og 24 fyri smáðan, í Keypmannahavn er fyri tíðina ikki møgulegt at selja stór partir. Har hevur 27 oyru kg. fob. verið nevnt sum uppnáðiligur prísur; men eingin sola er tó komin í lag til hendan prís. Klippfiskasalan hevur eisini verið linlig.

So ljóðar her; men í »Fiskets Gange« fyri 11. november siggja tíðindini frá tí norska sendimanninum í Bilbao eitt sindur órðvís út:

Smádr byrgdir, vikuatflutningur 41.000 pk. islandskum og 3000 norskur. Prísir 86—91 pesetas pr. pk. á islandskum fiski, men 98—102 pesetas pr. pk. á norskum fiski.

At Norðmennirnir kunnu halda sín fisk, sum ivaleyst er ringari kvalitet enn okkara, so høgt uppi, skuldi ikki verið tekin á fallandi tendensir; men royndirnar her prógva eitt annað, hvussu tað nú hongur saman.

Fiskaframsýning í San Sebastian.

Í islandska fiskiblaðnum »Egira« fyri oktober stendur henda áhuga-verða grein sum danski sendimaðurin hevur birt um eina fiskiframsýning í hinum norður-eysturspanska býnum San Sebastian. Vit seta greinina her í føroyskari týðing:

Hendan framsýning var opnað 6. sept. í ár og tá helt herra Tejero roðu. Hann er formaður spanska reidarafelagsins. Í røðuni segði hann at tey sponsku fiskiskipini vóru 29000 í tali og av fiskiveiðuni livdu 500.000 menniskjur. Árið 1920 var veiðan 400 milliónir kg. men í 1927 var hon 30 pct. Hann segði grundinar til hesa minkan vera ymiska og nevndi millum aðrar